

خوشبختی های ظاهری و فاصله های زیاد از ملاک های واقعی

عروس و دامادهای به ظاهر خوشبختی که سر سفره عقد می نشینند، بعد با ظاهری شیک در کوی و برزن رفت و آمد می کنند؛ به ظاهر همه چیز دارند...

عروس و دامادهای به ظاهر خوشبختی که سر سفره عقد می نشینند، بعد با ظاهری شیک در کوی و برزن رفت و آمد می کنند؛ به ظاهر همه چیز دارند اما چرا باز احساس کمبود می کنند و زندگی شان به سرعت دچار چالش می شود؟ چرا در زندگی مشترک به بن بست می خورند؟ آیا می توان روی ملاک های حال حاضر انتخاب همسر برای پی ریزی زندگی خوب حساب باز کرد؟

چه کسی و چه نهادی باید به این عروس و دامادها آموزش دهد؟ قدر مسلم آن است که خانواده بهترین نهادی است که فرد در آن قرار می گیرد و اولین تاثیرات محیطی را از آن دریافت می کند به گونه ای که تاثیرپذیری فرد از سایر محیط ها ، نشات گرفته از همین محیط خانواده است.

روانشناسان معتقدند که خانواده پایه گذار بخش مهمی از سرنوشت انسان است و در تعیین سبک و خط مشی زندگی آینده ، اخلاق ، سلامت و عملکرد فرد در آینده نقش بزرگی به عهده دارد.

عواملی مثل شخصیت والدین ، سلامت روانی و جسمانی آنها ، شیوه های تربیتی اعمال شده در داخل خانواده ، شغل و تحصیلات والدین به وضعیت اقتصادی و فرهنگی خانواده ، محل سکونت خانواده ، حجم و جمعیت خانواده ، روابط اجتماعی خانواده و بی نهایت متغیر دیگر در خانواده وجود دارند به همین دلیل شخصیت فرزند ، سلامت روانی و جسمانی او ، آینده شغلی ، تحصیلی ، اقتصادی ، سازگاری اجتماعی و فرهنگی ، تشکیل خانواده او را تحت تاثیر قرار می دهند.

تحکیم بنیان خانواده مساله ای نیست که تنها در یک زمان خاص به آن پرداخته شود بلکه از بدو تولد کودک باید در این راستا گام برداشت چرا که نوزاد در خانواده به دنیا می آید و اولین تعاملات خود را با محیط آغاز می کند. در این کانون، اولین تأثیر و تأثرات متقابل آغاز می شود و کودک کم کم در فرآیند رشد و اجتماعی قرار می گیرد.

روانشناسان معتقدند سال های اولیه کودکی نقش بسزایی در رشد شخصیت و آینده او دارد. بیشتر شناخت های کودک از خود، اطرافیان و محیط در این دوران شکل می گیرد. میزان سلامت جسمانی و روانی کودک بسته به ارتباطی است که خانواده با وی دارد.

گروه اجتماعی خبرگزاری جمهوری اسلامی (ایرنا) برای بررسی مسائل مرتبط با تحکیم بنیان خانواده در میزگردی با عنوان راهکارهای تحکیم خانواده و ازدواج صحیح، میزبان حسین علیزاده کارشناس مسائل خانواده و مدرس مهارت های زندگی ، حسین حجت پناه جامعه شناس و طهورا نوروزی محقق، نویسنده و پژوهشگر بود و به همین مناسبت میزگردی را برگزار کرد که بدین شرح است:

***** ملاک ها و دیدگاه ها برای انتخاب همسر و تغییر در صورت لزوم**

طهورا نوروزی نویسنده ، پژوهشگر و مشاور خانواده است ؛ وی به نداشتن شاخص های صحیح انتخاب همسر اشاره و آن را از عوامل مهم سست شدن بنیان و تحکیم خانواده عنوان می کند و اینکه در زمان حاضر نیز بسیاری از خانواده های ایرانی درگیر همین نبود شاخص های صحیح همسر هستند؛ این در حالی است که باید برای تشکیل خانواده ملاک های خاصی در نظر گرفته شود و

ارزش های اخلاقی و انسانی از مسایلی است که در خانواده موجب تحکیم و استحکام بنیان آن خواهد شد.

نوروزی گفت: در انتخاب همسر اگر ملاک های خوب و درست را انتخاب کنیم، می توانیم به تحکیم خانواده و کاهش آسیب طلاق کمک کنیم. امروز ملاک های انتخاب همسر در بین نسل جوان ملاک هایی نیست که بتوان بر مبنای آن برای یک زندگی بلند مدت برنامه ریزی کنیم .

این نویسنده، پژوهشگر و مشاور خانواده افزود: به عنوان مثال بحث های اقتصادی و و معیشتی را پررنگ می بینیم موضوع تحصیلات و ظاهر مناسب را مهم قلمداد می کنیم اما اخلاق محوری، پایبندی به تعهدات دینی، عفاف و پاکدامنی شاخص هایی است که عموماً افراد توجه ویژه ای به آن ندارند و جزء ارزش های پایه و انتخاب همسر نیست و این معیارها هیچ نقش موثری در حفظ و تحکیم خانواده ندارد.

نوروزی اضافه کرد: شاهد هستیم که افراد به لحاظ فرم و ظاهر زندگی همه چیز دارند اما چون محتوای این فرم مناسب نیست در ادامه مسیر زندگی به بن بست می خورند.

وی ادامه داد: در بحث اصلاح ملاک انتخاب، خانواده می تواند نقش موثری داشته باشد متأسفانه امروز این خطا در سطح خانواده های ایرانی در انتخاب همسر وجود دارد و آن ها هم غرق شدن در ملاک های ظاهری است در صورتی که تداوم زندگی با ارزش های اخلاقی و انسانی امکان پذیر است.

این پژوهشگر و مشاور خانواده گفت: هر چه زندگی کامل از نظر رفاهی داشته باشید اما خوی قناعت پیشگی، گذشت و ایثار وجود نداشته باشد باز هم با همه کمالات ظاهری، احساس کمبود و بسرعت زندگی را دچار چالش می کنید.

نوروزی با بیان اینکه رسانه در شناسایی ملاک های صحیح می تواند، موثر باشد، گفت: در برخی فیلم ها وقتی افراد بهم می رسند، تناسب ظاهری دارند اما هیچ وقت نشان داده نمی شود که افراد از نظر ظاهر به هم نخورند اما کفویت های اخلاقی و ایمانی داشته باشند.

وی فضای رسانه را در ایجاد افکار عمومی برای شناخت صحیح ملاک های همسر مهم دانست و گفت: امروزه عروس و دامادهای خوشبختی می بینیم که با این ملاک های کاملاً ظاهری سر سفره عقد می نشینند ولی بعد، نه تنها احساس خوشبختی نمی کنند که با کوچک ترین مساله ای زندگی شان به بن بست می رسد.

****نبود کفویت های اخلاقی علل افزایش طلاق در سه سال اول زندگی**

نوروزی یکی از دلایل مهم افزایش طلاق در سه سال اول زندگی را نبود کفویت های اخلاقی بین افراد عنوان و تاکید کرد: البته از طرفی انسان ها در یک سطح نیستند اما می توانند سطح فرهنگی و اخلاقی خود را ارتقا دهند. امروز یکی از علت های عمده فروپاشی کیان خانواده عصری به نام اخلاق است.

وی افزود: این در حالی است که افراد با ظاهری مشخص و شیک در کوی و برزن حرکت می کنند اما در فضای زندگی مشترک به بن بست می خورند بر این اساس نقش خانواده در تجهیز فرزندان به عنوان الگو در نهادینه کردن فضایل اخلاقی ماندگار بسیار موثر است.

نوروزی ادامه داد: در واقع خانواده امروزی با خلاء اخلاقی دچار چالش شده است و وقتی اخلاق نباشد هر حرکتی مجاز است ولو آن حرکت، حقوق طرف مقابل را زائل کند. در واقع باید اعتقاد داشت که خانواده یک نهاد کوچک اجتماعی است که با قانون و خطبه عقد ثبت می شود اما تداومش با اخلاق امکان پذیر است.

**** زن در خانواده به منزله رشته تسبیح است**

وی اضافه کرد: نقش مادران در تحکیم خانواده بسیار موثر است چرا که زن در خانواده به منزله رشته تسبیح است، اگر خوب عمل کند و نقش مهم خود را به عنوان همسر و مادر به خوبی ایفا کند می تواند این دانه های تسبیح را خیلی راحت کنار هم نگاه دارد.

نوروزی افزود: تربیت صحیح زن و نگاه صحیح مادر می تواند حتی خانواده های بحران زده و مشکل دار را به منزلگاه اطمینان برساند و از طرفی با عملکرد غلط مانع رسیدن خانواده به خوشبختی شود.

وی یکی از راه های تحکیم بنیان خانواده را تربیت صحیح زن به عنوان مادر، همسر و نقطه کانونی در خانه دانست و گفت: مادران باید قبل از آنکه خانه دار باشند خانواده مدار باشند یعنی همواره خانواده را در مدار صحیح حرکت خود قرار دهند و اگر روزی خانواده ها از مسیر صحیح خارج شد قدرت بازگشت خانواده به ریل صحیح حرکت را داشته باشند.

**** ضرورت آموزش انتخاب همسر توسط خانواده**

علیزاده، کارشناس مسائل خانواده و مدرس مهارت های زندگی است؛ وی نیز در این میزگرد معتقد بود که این تربیت خانوادگی است که به بچه ها چگونگی ارتباط با جنس مخالف و شناخت از عشق را منتقل می کند و والدین باید دقت کنند به گونه ای آموزش های ارتباط با جنس مخالف و برگزیدن آنان به عنوان همسر آینده را یاد بدهند تا بچه ها در بزرگسالی در انتخاب همسر دچار اشتباه نشوند.

وی گفت: دین به زن و شوهرها برنامه چگونه زیستن را آموزش می دهد و عشق در زندگی، گرما بخش است و از الطاف خداوند به شمار می آید؛ البته عشق باید با عقل آمیخته شود.

****عشق چگونه است؟**

وی تاکید کرد: ازدواج با عشق شروع می شود و با درک متقابل ادامه می یابد. اما طلاق و جدایی 46 گانه است یعنی 46 نوع جدایی از جمله، جدایی روانی، جدایی از خود، جدایی از آرمان ها، جدایی از همسر، فرزندان، آشنایان، جدایی اقتصادی، جدایی از زمان و درگیر خیالات شدن، جدایی از سبک زندگی و جدایی از گذشته اتفاق می افتد.

وی تاکید کرد: در قرآن سفارش شده است که جدایی زوجین باید با احترام از یکدیگر جدا شوند و برای یکدیگر آرزوی موفقیت و خوشبختی کنند نه اینکه با کدورت و بی احترامی از یکدیگر جدا شوند.

این کارشناس مسائل خانواده در باره عشق اظهار کرد: عشق های شدید، عشق نیست بلکه اضطراب عشق است که باید به دختران و پسران خود آموزش دهیم از عشق نترسند و آن را مدیریت کنند؛ اگر در زندگی خرد و دانایی نباشد، عشق و دینداری دستخوش آسیب می شود و اگر دانایی نباشد، راه عشق و دین کور می شود.

علیزاده با تاکید بر لزوم شناخت عشق برای دختران و پسران، افزود: عشق در دوران بلوغ بسیار شدید است اما عشق دارای ویژگی هایی است که باید این ویژگی ها را به فرزندان خود آموزش دهیم تا تفاوت عشق با اضطراب عشق را بشناسند. شق باید به فرد آرامش دهد، دل ها را به یکدیگر نزدیک کند در غیر این صورت هوس عشق است، عشق نباید به دختری آسیب وارد کند، نباید آبروی فردی را بریزد و در عین حال امانتدار باشد.

علیزاده با اشاره به اینکه دختران در عشق، ضعیف و پسران با جرأتند همچنین توضیح داد: دختران باید در برابر عشق های ناسالم توان «نه» گفتن داشته باشند و بدانند که عشق باید از در وارد شود نه از دیوار، عشق با حرام و گناه به دست نمی آید و باید رنگ خدایی داشته باشد.

****احساس شایستگی را در پسران و دختران تقویت کنید**

کارشناس مسائل خانواده با اشاره به دلیل جسور بود پسران در جامعه آن هم در برابر دختران، گفت: پسرانی که در خانواده احساس شایستگی نداشته اند، خوبی و توانایی هایش نادیده گرفته شده است و یا در خانواده او را به اصطلاح تحویل نگرفته اند، قدرت نمایی هایی در جامعه از خود نشان می دهند؛ چنین افرادی تبعیض را در خانواده بارها تجربه کرده اند و بارها مورد تحقیر و توهین قرار گرفته اند.

****مجرمان چه خانواده هایی دارند؟**

وی ادامه داد: بسیاری از افرادی که در زندان ها به سر می برند ، خانواده دارند اما متاسفانه یا از سوی والدین خود یا افرادی همچون معلم مورد تحقیر و توهین قرار گرفته اند و دوران تحصیل را رها کرده اند و در جامعه به دنبال افرادی مثل خودشان می گردند. مساله این است که آنچه که به این افراد آرامش می دهد ، خانه نیست، بلکه گروه است، این گونه افراد توانایی خود را در فریب دادن دختران بیشتر، جیب بری یا کیف قاپی بیشتر می دانند براین اساس والدین باید آگاه باشند تا خوبی های فرزندان خود را مدام یادآوری کنند در غیر این صورت آن ها تنها می مانند.

این موضوع نشان می دهد که نحوه برخورد با نوجوانان و جوانان در زندگی مشترک آن ها تاثیر گذار است؛ نوجوان در این برهه از زندگی اش گاهی تنها می شود اما آیا تنهایی نوجوانان پرخاشگر با نوجوانان سالم یکی است ، مسلم است که این دو با هم متفاوتند.

این مدرس مهارت های زندگی افزود: نوجوانان سالم 12 تا 18 سال سه خلوت خلوت نیاش، آرامش و سنجش و نوجوانان سرکش و پرخاشگر سه خلوت، گناه، تباهی و فرار دارند.

علیزاده افزود: پسری که رابطه عاطفی خوبی با پدرش ندارد، زیر سلطه پدر است، احتمال اینکه سلطه را به دیگران در آینده منتقل بسیار زیاد است؛ یکی از راه های اصلاح چنین افرادی به ویژه بعد از ازدواج ، بیان خوبی های فرد از سوی زوج است و اینکه باید به چنین افرادی شخصیت دهیم، در منزل آن ها را تشویق کنیم.

علیزاده تصریح کرد: البته اصلاح، زمانی صورت می گیرد که فرد خواهان اصلاح باشد از سوی دیگر باید بدانیم، آگاهی ، توانایی می آورد هرچه دانایی فرد از خود و مقوله عشق بیشتر باشد ، مدیریت و توانایی او نیز بیشتر خواهد بود.

****ازدواج صحیح ، اساس خانواده سالم**

حسین حجت پناه، جامعه شناس، قبل از هر موضوعی به ازدواج صحیح تاکید و خانواده سالم را بر مبنای ازدواج درست، عنوان کرد و اینکه انتخاب صحیح همسر نقش بسیار مهمی دارد.

وی گفت: انسان با کل موجودات یک تفاوت کلی دارد و آن اینکه تنها دارای بعد طبیعی نیست بلکه از ابعاد دیگری از جمله بعد فرهنگی برخوردار است و فرآورده های فرهنگی دارد؛ در چارچوب فرهنگ است که بحث همسرگزینی به عنوان یکی از مهم ترین کنش های انسان مطرح می شود. حجت پناه یکی از اهداف افراد در جامعه را پیدا کردن الگویی برای ازدواج موفق و راه های عملیاتی رسیدن به آن برشمرد و افزود: اولین گام این است که انسان خود را بشناسد و طبق گفته علما بالاترین علم، خودشناسی است؛ انسان باید بداند دارای چه ویژگی هایی است تا بتواند زوج مناسب خود را پیدا کند تا الزامات حقوقی، روابط عاطفی و زیستی او را برآورده سازد.

وی یکی از راهبردهای عملی برای ازدواج صحیح را جامعه پذیری افراد دانست و افزود: مهم ترین محل برای آموزش جامعه پذیری خانه و خانواده است و بعد از آن مدرسه این وظیفه را به عهده می گیرد و در سنین نوجوانی، این گروه دوستان و همسالان هستند که به او الگو می دهند.

حجت پناه، کنترل جامعه پذیری را بسیار مهم برشمرد و افزود: این کنترل به خاطر شرایط جهانی شدن از اهمیت فوق العاده ای برخوردار است که جهانی شدن را از دو منظر می توان مورد بررسی قرارداد. اولین منظر این است که فرایند جهانی شدن بدون برنامه ریزی و تنها بر اساس گروهی خاص است و منظر دیگر که مورد نظر من نیز هست جهانی شدن ممکن است در بعضی موارد برنامه ریزی شده نباشد اما در کلیت، ارزش های خاصی را تبلیغ می کند که ممکن است باب طبع کشور خاصی باشد و در عین حال باب طبع کشوری دیگر نباشد.

حجت پناه مهم ترین ابزار القاء جهانی شدن را ارتباطات دانست و گفت: گسترش رسانه های جمعی، ارتباط با اینترنت و فضای مجازی در جهانی شدن تاثیر فراوانی دارد و همین موضوع است که روی جامعه پذیری افراد نقش بسزایی دارد و افراد را تحت تاثیر خود قرار می دهد.

حجت پناه یکی دیگر از اثرات جهانی شدن را تغییر الگوها دانست و اظهار کرد: مجموعه عوامل فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی و مساله جهانی شدن باعث شده است الگوهای خاصی به خانواده ها القا شود و باید در این مورد که مرد و زن امروز چه الگوهایی را برای خود قرار داده اند، تحقیق شود.

وی افزود: به طور مثال زمانی زنان و دختران ما علاقه ای به ستاره های فوتبال یا ورزشی نداشتند و داشتن عکس ورزشکاران مرد در اتاق بانوان و دختران امری قبیح بود اما این مساله امروز تغییر کرده است؛ یا اینکه یکی از القائات جهانی شدن در بنیاد خانواده جایگزینی هویت های جنسی است و ما در سطح جامعه این مساله را می بینیم که مثلا مردان برخی اصطلاحات زنانه را به کار می برند و بر عکس.

****ارزش هایی که درست نیستند**
حجت پناه به برخی ملاک ها و ارزش ها اشاره کرد که ممکن است این ارزش ها صحیح هم نباشند.
وی اظهار کرد: در جامعه ما ارزش گذاری ها به سمت مادی گرایی رفته است و اینکه باید منطق ها نیز تغییر کند؛ به عبارت دیگر منطق نظری روی منطق عملی ما تاثیر می گذارد؛
به عنوان نمونه جامعه به داشتن فرزند ذکور بیشتر اهمیت می دهد و حتی یکی از دلایل باروری جامعه به خاطر پسرخواهی است و این امر هنوز هم در جامعه ما وجود دارد و باید با منطق نظری این نگرش را عوض کنیم.

**** نبود سیاستگذاری درست برای خانواده**
این کارشناس به نبود سیاستگذاری درست برای تحکیم خانواده اشاره کرد و افزود: به عنوان مثال در یک برهه از زمان این مساله، تبلیغ می شد که زنان باید وارد جامعه شوند و چون برای این مساله سیاستگذاری درستی انجام نشده بود با مشکلات عدیده ای مواجه شدیم که یکی از عوارض حضور زنان در جامعه، بدون سیاستگذاری درست، کاهش نرخ باروری بود که البته نباید این موضوع را نیز فراموش کرد که وقتی تعداد بچه ها در خانواده ای پایین باشد شانس افزایش طلاق در آن خانواده بالا می رود.

وی گفت: همچنین می توان به همسرگزینی و شیوه آن اشاره کرد که دولت در مورد چگونگی همسرگزینی و برخی مسایل خانواده دخالت می کند و چون این دخالت بر مبنای تحقیقات علمی نیست با تغییر دولت ها سیاست های خانواده هم تغییر می کند.

وی با بیان این که مدیران ما باید در سیاستگذاری های خود راهکارهای بلند مدت، میان مدت و کوتاه مدت را مدنظر داشته باشند، افزود: اگرهم در شرایط موجود راهکار داشته باشیم ابزار رسیدن به آن را نداریم تا سیاست ها عملیاتی شوند.
قدر مسلم آن است که اهمیت خانواده بر هیچکس پوشیده نیست خانواده اولین نهادی است که فرد از بدو تولد با آن در ارتباط است و باید به آن کمک کرد تا به کارکرد مثبت خود ادامه دهد باید کاری کرد که خانواده به عنوان نخستین نهادی باشد که عشق، گزینش صحیح همسر و ملاک های زندگی واقعی را به فرد آموزش دهد و لازمه این کار همان سیاست گذاری ها درست است که دولت ها به آن می اندیشند. اگر دولت ها به سرعت وارد عمل نشوند این بار این جهانی شدن است که ممکن است تاثیر خود را چه منفی و چه مثبت به فرد بگذارد.